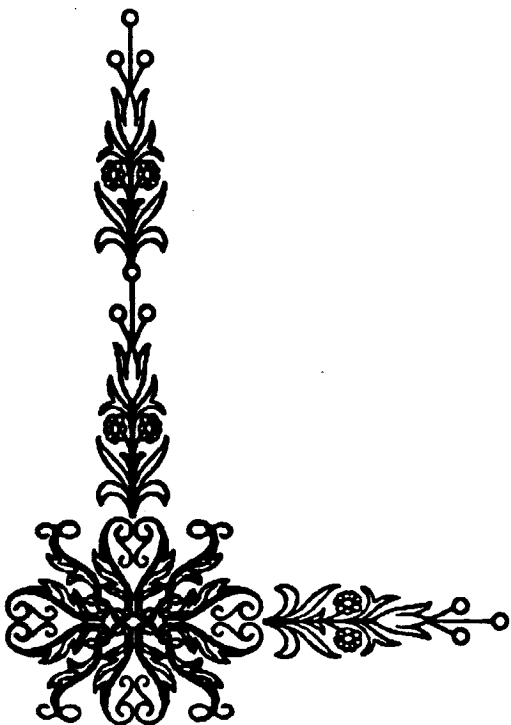
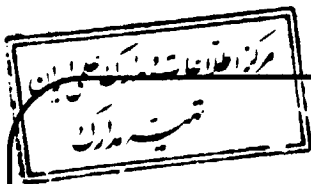

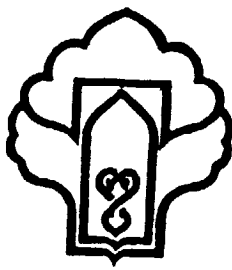
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲۴۸۰۹

۱۳۷۸ / ۳ / ۲۰

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

شهید صدوقی یزد

دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه

جهت دریافت درجه دکتراي دندانپزشکی

موضوع:

بررسی شیوع بی‌دندانی در جمعیت بالای ۴۵ سال شهر یزد در شهریور ماه ۱۳۷۷

استاد راهنما:

دکتر علی محمد سالاری

نگارش:

فرج‌ا... مرادی پور غلامرضا دهقان ابوالقاسم سهرابی

شماره ثبت: ۴

۲۴۸۰۶

سال تحصیلی ۱۳۷۷-۷۸

نُ وَالْقَلَمِ

وَمَا يَسْطُرُونَ

«قران کریم»

تقدیم بہ:

روح پر فتوح سومین شہید محراب

آیتا... صدوقی

تقدیم به :

حامیان نور و راهیان طور

به شیران بیدار روز، به عارفان شب زنده دار

به لاله های سرخ کربلای سرتاسر خونین ایران

به آنان که آوای حق را لبیک گفتند و در میدان عشق به
وصال معشوق رسیدند.

به آنانکه مسینوار رفتند

و آنانکه زینبوار ماندند.

تقدیم به:

استاد ارجمند جناب آقای دکتر علی محمد سالاری که همواره در دوران

تحصیل از رهنمودهایشان برخوردار بوده و خوشه چین خرمن دانش ایشان

بوده ایم.

تقدیم به پدران و مادران عزیزمان :

که در کانون پر مهرشان عشق به تعالی و ایمان به حرکت و شرف
انسانی انگیزه حرکت زندگیمان شده و تلاششان تکیه گاهی
مطمئن و پشتوانه‌ای استوار فراراه تحصیلمان بوده و هست. باشد که
با این اندک، قطره‌ای از دریای زحماتشان را اجر نهاده باشیم.

تقدیم به برادران عزیز و یگانه خواهرم

که محبت‌های بی‌دریغشان در دوران تحصیل به امیدم می‌افزود.

تقدیم به :

برادران و خواهران عزیزم که با کمکها و راهنماییهای خود مرا در پیچودن

این راه یاری نمودند.

تقدیم به برادرزاده‌هایم : رامین و مازیار

و خواهرزاده‌هایم : محسن و سعید و فائزه کوچولو

تقدیم به:

همسر مهربانم، هم او که صداقت، صمیمیت و عطوفتش زندگی شیرین و
امیدبخش را برایم فراهم ساخته است.

کلید واژه‌ها

Key words

tooth loss

لزدست دادن دندان

edentulism

بی دندانی

edentulousness

بی دندانی

complete denture

دست دندان کامل

چکیده پژوهش

این مطالعه با هدف تعیین شیوع بی‌دندانی در جمعیت بالای ۲۵ سال شهر یزد در شهریور ماه ۱۳۷۷ به روش مقطعی - توصیفی (Cross sectional) با استفاده از پرسشنامه با حجم نمونه ۷۵۰ نفر که به روش خوشه‌ای - تصادفی (Cluster Random Sampling) نمونه‌گیری شده، انجام و نتایج زیر حاصل شد:

از ۷۵۰ نفر جمعیت مورد مطالعه تعداد ۲۰۵ نفر (۴۰/۷ درصد) بی‌دندانی کامل (Edentulous)، ۴۰۰ نفر (۵۳/۳ درصد) با دندان ناقص (Partial Tooth loss) و ۴۵ نفر (۶ درصد) با دندان کامل بودند.

کمترین میزان بی‌دندانی در افراد ۴۴-۳۵ ساله (۱۱ درصد) و بیشترین میزان آن در افراد ۶۵ سال و بالاتر (۸۴/۳ درصد) جمعیت مورد مطالعه بود.

فراوانی نسبی بی‌دندانی در مردان ۳۸/۲ درصد و در زنان ۴۳/۲ درصد بود. فراوانی نسبی بی‌دندانی در بی‌سوادان بیشترین میزان (۶۳/۵ درصد) و در باسوادان با تحصیلات دیپلم کمترین میزان (۶/۳ درصد) را دارا بود.

فراوانی نسبی بی‌دندانی در افرادی که از برنامه‌های بهداشتی رادیو - تلویزیون استفاده می‌کردند، ۳۴/۲ درصد و در افرادی که از این برنامه‌ها استفاده نمی‌کردند، ۴۹/۵ درصد بود. فراوانی نسبی بی‌دندانی در افرادی که روزنامه مطالعه می‌کردند، ۱۰/۵ درصد و در افرادی که روزنامه مطالعه نمی‌کردند، ۴۶/۶ درصد بود.

فراوانی نسبی بی‌دندانی در افرادی که سابقه مصرف سیگار داشتند، ۳۸/۷ درصد و در افرادی که سابقه مصرف سیگار نداشتند، ۴۱/۲ درصد بود.

در این مطالعه ۸۸/۵ درصد از افراد بی‌دندان جمعیت مورد مطالعه دارای دندان مصنوعی بودند که ۳۰/۷ درصد دندانهای مصنوعی توسط دندانپزشک و ۶۹/۳ درصد توسط دندانساز تجربی ساخته شده بود.

در این مطالعه بیشترین افراد بی‌دندان که جهت ساختن دندان مصنوعی به دندانپزشک مراجعه کرده‌اند افراد با سطح سواد عالی (۱۰۰ درصد) بوده و بیشترین افرادی که جهت ساخت دندان

مصنوعی به دندانساز تجربی مراجعه کرده‌اند بی‌سواد (۸۳/۹ درصد) بوده‌اند. در این مطالعه ۵۲/۳ درصد افراد با دندان ناقص بودند که ۵/۸ درصد فقط در فک بالا، ۲۷ درصد فقط در فک پایین و ۶۷/۳ درصد در هر دو فک با دندان ناقص بودند. در این مطالعه فراوانی نسبی بی‌دندانی تک فکی ۴/۷ درصد بود که فراوانی آن در فک بالا بیشتر بود. دندان مولر اول سمت راست پایین بیشترین فراوانی دندانهای غایب (۷۴/۹ درصد) و دندان کانین سمت چپ پایین کمترین فراوانی دندانهای غایب (۵/۶ درصد) را دارا بودند. در این مطالعه متوسط سن از دست رفتن تمام دندانها برای افراد بی‌دندان ۴۲/۵ سال بود. بطور خلاصه بین سن و بی‌دندانی، سطح سواد و بی‌دندانی، استفاده از برنامه‌های بهداشتی رادیو-تلویزیون و بی‌دندانی، مطالعه روزنامه و بی‌دندانی، بین میزان مصرف سیگار و بی‌دندانی در افراد سیگاری، بین سطح سواد و با دندانی کامل در افراد با دندان، استفاده از برنامه‌های بهداشتی رادیو-تلویزیون و با دندانی کامل، بین مطالعه روزنامه و با دندانی کامل در افراد با دندان رابطه معنی دار وجود داشت. بین جنس و بی‌دندانی، سابقه مصرف سیگار و بی‌دندانی، بین جنس و با دندانی کامل در افراد با دندان، بین سابقه مصرف سیگار و با دندانی کامل در افراد با دندان رابطه معنی داری وجود نداشت.

فهرست مندرجات

صفحه

عنوان

فصل اول: مقدمه (Introduction)

- ۱-۱- بیان مسئله و اهمیت موضوع ۱
- ۲-۱- مروری بر مطالعات مشابه ۲
- ۳-۱- اهداف پژوهش ۱۰
- ۴-۱- سؤالات و فرضیات پژوهش ۱۲
- ۵-۱- تعریف واژه‌ها ۱۳

فصل دوم: روش کار (Materials and Methods)

- ۱-۲- نوع مطالعه ۱۵
- ۲-۲- جامعه آماری و واحد آماری ۱۵
- ۳-۲- روش جمع‌آوری اطلاعات و روش نمونه‌گیری ۱۵
- ۴-۲- تعیین حجم نمونه، متغیرها، روش استخراج و تجزیه و تحلیل اطلاعات ۱۶
- ۵-۲- جامعه یا جوامعی که در نظر است دستاوردها به آن تعمیم داده شود ۱۷
- ۶-۲- محدودیت‌های پژوهش ۱۷

فصل سوم: یافته‌های پژوهش (Results)

- ۱-۳- بی‌دندانی ۲۰
- ۲-۳- با دندانی کامل ۲۴
- ۳-۳- با دندانی ناقص ۲۷
- ۴-۳- دندان مصنوعی ۲۸
- ۵-۳- پروتز (پل ثابت - پارسیل متحرک) ۲۹
- ۶-۳- دندانهای غایب ۳۱
- ۷-۳- نمودارها ۳۳

فصل چهارم: بحث و توصیه‌ها (Discussion and Advices)

۴۷	۱-۴- بحث و نتیجه‌گیری
۵۳	۲-۴- توصیه‌ها
۵۵	خلاصه انگلیسی
۵۶	منابع و مأخذ
۶۱	ضمائم